

GIÁO DỤC CƠ BẢN Ở CỘNG HÒA SÉC

Nét đặc trưng

Giáo dục cơ bản ở Cộng hòa Séc nối tiếp giáo dục mầm non và giáo dục gia đình. Hệ thống tài liệu của chương trình học có hai cấp - quốc gia và nhà trường. CTKGD xác định khung giáo dục ràng buộc ở cấp quốc gia. Dựa trên khung này, các trường tự xây dựng chương trình giáo dục của nhà trường (CTGDNT).

Mục tiêu

- tạo điều kiện cho học sinh có được các chiến lược học tập và thúc đẩy chúng học tập suốt đời;
- khuyến khích học sinh suy nghĩ sáng tạo, suy nghĩ logic và giải quyết vấn đề;
- dẫn dắt học sinh đến giao tiếp toàn diện, hiệu quả và cởi mở;
- phát triển khả năng hợp tác của học sinh và tôn trọng công việc và thành tích của bản thân và người khác;
- chuẩn bị để học sinh có thể thể hiện mình là người có tính cách độc lập, tự do và có trách nhiệm, thực hiện các quyền và trách nhiệm của mình;
- tạo cho học sinh nhu cầu thể hiện cảm xúc tích cực trong hành vi, hành động và trong việc trải nghiệm các tình huống trong cuộc sống; phát triển khả năng tiếp nhận và các mối quan hệ nhạy cảm với con người, môi trường và thiên nhiên;
- dạy học sinh tích cực phát triển, bảo vệ và có trách nhiệm về sức khoẻ thể chất, tinh thần và xã hội;
- hướng dẫn học sinh đến sự khoan dung và quan tâm đến người khác, đến nền văn hóa và giá trị tinh thần của họ, dạy chúng sống hòa thuận với người khác;
- giúp học sinh nhận biết và phát triển năng lực của bản thân phù hợp với khả năng thực tế và vận dụng kiến thức, kỹ năng đã học để tự quyết định cuộc sống và định hướng nghề nghiệp;
- giúp học sinh định hướng môi trường kỹ thuật số và dẫn chúng đến việc sử dụng an toàn, tự tin, phản biện và sáng tạo các công nghệ kỹ thuật số trong công việc, trong học tập, trong thời gian giải trí và cả khi tham gia vào xã hội và đời sống công dân.

Tổ chức giáo dục cơ bản

Năm học bắt đầu ngày 1/9 và kéo dài đến ngày 31/8 năm dương lịch sau. **Kì nghỉ hè** kéo dài từ 1/7 đến 31/8.

Ở độ tuổi 6-7 tuổi, trẻ em vào trường tiểu học và áp dụng đối với trẻ cái gọi là **đi học bắt buộc**. Việc đi học bắt buộc kéo dài 9 năm và áp dụng cho tất cả mọi người, kể cả người nước ngoài đến Cộng hòa Séc trong thời gian lâu hơn 90 ngày. **Việc đi học bắt buộc bắt đầu vào đầu năm học sau ngày trẻ em tròn sáu tuổi, trừ khi trẻ được phép hoãn học.**

Người đại diện theo pháp luật có nghĩa vụ đăng ký cho trẻ **ghi danh đi học bắt buộc**, tại thời điểm **từ ngày 1 tháng 4 đến ngày 30 tháng 4** trong năm mà trẻ bắt đầu đi học bắt buộc.

Việc nhận trẻ vào trường tiểu học xuất phát từ pháp luật và trường học được xác định tùy theo nơi cư trú của học sinh (cái gọi là trường học theo tuyến - trường học được định theo địa chỉ mà học sinh đăng ký cư trú). Không thể có trường hợp nhà trường từ chối nhận trẻ vì những lý do khác ngoài lý do là số lượng học sinh tối đa

theo quy định đã đủ. Trong trường hợp số lượng học sinh tối đa theo quy định đã đủ, cần liên hệ với Sở Giáo dục của thành phố trực thuộc hoặc uỷ ban thành phố có liên quan. Không được phép từ chối nhập học trẻ em nước ngoài vào trường tiểu học do không biết tiếng Séc. Có thể đăng ký cho trẻ vào trường học ngoại tuyến, tuy nhiên việc nhận trẻ vào trường phụ thuộc số chỗ còn trống và việc đáp ứng tiêu chuẩn xét tuyển vào trường.

Nếu trẻ chưa sẵn sàng để vào lớp 1, có thể yêu cầu cái gọi là **hoãn đi học bắt buộc**, hoặc đăng nhập vào **lớp học dự bị**. Người đại diện theo pháp luật xin hoãn đi học bắt buộc trong lúc ghi danh. Đơn xin hoãn học được gửi cho hiệu trưởng nhà trường bằng văn bản và phải được hỗ trợ bởi đánh giá khuyến nghị của cơ sở tư vấn học đường (nơi cha mẹ tự đặt cho trẻ đến kiểm tra và có thể lựa chọn cơ sở tư vấn học đường) và của bác sĩ chuyên khoa hoặc của nhà tâm lý học lâm sàng (khuyến nghị của bác sĩ đa khoa dành cho trẻ em và thanh thiếu niên là đủ). Người đại diện theo pháp luật của trẻ em phải nộp đơn xin hoãn đi học bắt buộc muộn nhất vào ngày 31 tháng 5 năm của năm mà trẻ có nghĩa vụ bắt đầu đi học bắt buộc.

Tại Cộng hòa Séc có cả hệ thống ở **giáo dục đặc biệt** dành cho học sinh viên với **nhu cầu giáo dục đặc biệt** (xuất phát ví dụ từ các khuyết tật về tâm thần, thị giác, thính giác hoặc lời nói). Tuy nhiên, ưu tiên việc giáo dục tất cả học sinh trong các trường phổ thông. Việc xếp trẻ em vào trường đặc biệt phải được bác sĩ và trung tâm tư vấn xác nhận và chỉ được phép thực hiện khi có sự đồng ý của người đại diện theo pháp luật. Không đủ trình độ về tiếng Séc không phải là lý do để xếp vào hệ thống giáo dục đặc biệt.

TRƯỜNG TIỂU HỌC, TRUNG HỌC CƠ SỞ

Trường tiểu học, trung học cơ sở thường có học sinh từ 6-15 tuổi theo học. Trường tiểu học, trung học cơ sở có hai cấp, cấp tiểu học gồm năm lớp (lớp 1 - lớp 5) và cấp trung học cơ sở gồm bốn lớp (lớp 6 - lớp 9). Một số học sinh chuyển sang trường Gymnazium nhiều năm sau khi kết thúc cấp tiểu học.

Giáo dục tại các trường tiểu học, trung học cơ sở công lập là miễn phí. Học sinh hoàn thành việc đi học bắt buộc được cho mượn sách giáo khoa và các tài liệu học tập miễn phí. Cha mẹ đóng góp tài chính cho các nhu cầu cá nhân của học sinh, cho một số tài liệu học tập bổ sung, cho các khóa học được tổ chức bên ngoài nhà trường, các bữa ăn, lớp giữ trẻ ngoài giờ học, v.v.

Mỗi trường đều có **Nội quy nhà trường**, là văn bản quy định đời sống nội bộ của trường học. Nó có giá trị và ràng buộc đối với tất cả học sinh, người đại diện theo pháp luật, các nhân viên và những người tham gia các sự kiện của trường được tổ chức trong và ngoài trường học.

Lịch trình năm học

Năm học bắt đầu từ ngày 1/9 và kết thúc vào ngày 31/8 năm sau đó. Năm học được chia thành hai học kỳ: học kỳ một (1/9 - 30/1) và học kỳ hai (1/2 - 31/8). Vào tháng 7 và tháng 8, học sinh được **ngỉ hè** hai tháng (1/7. - 31/8.), không đi học.

Các kỳ nghỉ khác:

- kỳ nghỉ thu ba ngày - khoảng 28/10.

- kỳ nghỉ Giáng sinh - thường từ 23/12 đến 2/1.
- các kỳ nghỉ học kỳ một ngày - khoảng 1/2.
- kỳ nghỉ xuân - một tuần trong tháng 2 hoặc tháng 3, ngày thay đổi hàng năm
- nghỉ lễ Phục sinh - Thứ năm Tuần Thánh, Thứ sáu Tuần Thánh và Thứ hai Lễ Phục sinh

Phục sinh

Học sinh cũng không đi học vào các ngày **các ngày lễ**:

- 28/9 Ngày quốc khánh Séc
- 28/10 Ngày thành lập nước Tiệp Khắc độc lập
- 17/11 Ngày đấu tranh vì tự do và dân chủ
- 1. 5. Ngày lao động
- số 8. 5. Ngày chiến thắng

Lịch trình năm học hiện tại có trên trang web của trường.

Đánh giá và Phiếu kết quả học tập

Giáo viên đánh giá kết quả học tập của học sinh bằng **điểm**. Chúng dao động trên thang điểm từ điểm 1 đến điểm 5, trong đó điểm 1 biểu thị kết quả tốt nhất, điểm 5 biểu thị kết quả kém nhất. Một số trường sử dụng **đánh giá bằng nhận xét** hoặc kết hợp giữa đánh giá bằng nhận xét và điểm. Kết quả đánh giá được viết vào **sổ học bạ** (bằng giấy hoặc điện tử). Người đại diện theo pháp luật có quyền truy cập điểm của học sinh sau khi đăng nhập vào trang web của trường, không ai khác có quyền truy cập điểm.

Phiếu kết quả học tập là việc đánh giá tổng thể học sinh trong học kỳ vừa qua đối với từng môn học, bao gồm cả hạnh kiểm. Trẻ em nhận Phiếu kết quả học tập hai lần một năm. Ở cấp trung học cơ sở, sử dụng lời đối với từng điểm trong Phiếu kết quả học tập, cụ thể là:

- 1 - xuất sắc,
- 2 - đáng khen ngợi,
- 3 - tốt,
- 4 - đạt yêu cầu,
- 5 - không đạt yêu cầu.

Các điểm 1, 2, 3 và 4 trong Phiếu kết quả học tập có nghĩa là học sinh **đã đạt yêu cầu** trong năm học nhất định. Điểm 5 có nghĩa là **đã không đạt yêu cầu**. Nếu học sinh chưa đạt yêu cầu môn nào đó vào cuối học kỳ hai, học sinh đó có thể thực hiện **kiểm tra lại**. Nếu bài kiểm tra lại không đạt yêu cầu, học sinh phải **lặp lại năm học**.

Thời khoá biểu

Trong tuần, học sinh đi học từ thứ hai đến thứ sáu, không đi học vào các ngày thứ bảy và chủ nhật. Một **tiết học** kéo dài 45 phút và sau đó nghỉ giải lao từ 10 đến 20 phút. Trong năm học lớp một và lớp hai, học sinh có 18-22 tiết học mỗi tuần, trong năm học lớp ba đến lớp năm 22-26 tiết học mỗi tuần. Ở cấp trung học cơ sở, số giờ mỗi tuần sẽ tăng lên 28-32.

Ngày học thường bắt đầu lúc 8 giờ sáng và thời gian của ngày học phụ thuộc vào tổng số tiết học học sinh có trong ngày cụ thể. Nó được quy định bởi **thời khoá biểu** mà học sinh đã nhận được vào đầu năm học và cũng có sẵn trên trang web của trường. Thời khoá biểu có giá trị ràng buộc đối với học sinh và học sinh có nghĩa vụ tham gia

đầy đủ các tiết học theo quy định. Học sinh lớp 1 kết thúc giờ học vào khoảng 12 giờ và học sinh lớp 2 kết thúc trong khoảng 13 giờ và 15 giờ.

Các môn học

Cấp tiểu học:

- **Tiếng Séc:** học sinh học đọc và viết, ngữ pháp và văn học,
- **Ngoại ngữ:** (muộn nhất là từ lớp 3) thường xuyên nhất là tiếng Anh,
- **Toán:** số, phép toán, khái niệm cơ bản về hình học,
- **Tin học:** phát triển tư duy tin học,
- **Tự nhiên và Xã hội** (lớp 1 đến lớp 3): nơi chúng ta sống, xã hội, thiên nhiên và cuộc sống lành mạnh,
- **Khoa học tự nhiên** (lớp 4 - lớp 5): theo chủ đề của môn Tự nhiên và Xã hội trong lĩnh vực khoa học tự nhiên,
- **Giáo dục về Tổ quốc** (lớp 4 - lớp 5): theo chủ đề của môn Tự nhiên và Xã hội trong lĩnh vực lịch sử và địa lý,
- **Âm nhạc:** học sinh học cách hiểu âm nhạc, diễn giải nó và sáng tạo,
- **Giáo dục nghệ thuật:** học sinh học cách nhận thức, diễn giải và sáng tạo nghệ thuật thị giác,
- **Giáo dục thể chất:** học sinh có được các kỹ năng vận động,
- **Hoạt động công việc:** học sinh học các kỹ năng làm việc thực tế.

Cấp trung học cơ sở:

- **Tiếng Séc:** đọc hiểu, viết văn bản, văn phạm và văn học,
- **Ngoại ngữ:** học sinh tiếp thu kiến thức ngoại ngữ ở trình độ A2,
- **Toán:** phép toán số học, sự phụ thuộc, hình học,
- **Tin học:** phát triển tư duy tin học và các nguyên tắc của công nghệ kỹ thuật số,
- **Lịch sử:** Lịch sử Séc và thế giới,
- **Giáo dục công dân:** hoạt động của xã hội, chính trị và các tổ chức khác,
- **Vật lý:** tính chất của chất, chuyển động của vật thể, năng lượng, âm thanh và điện,
- **Hóa học:** thành phần của các chất, hợp chất hữu cơ và vô cơ và phản ứng của chúng,
- **Lịch sử tự nhiên:** tự nhiên, sinh học nói chung và sinh thái học,
- **Địa lý:** các khu vực trên thế giới - môi trường kinh tế xã hội và địa lý của Cộng hòa Séc,
- **Âm nhạc:** học sinh học cách hiểu âm nhạc, diễn giải nó và sáng tạo,
- **Giáo dục nghệ thuật:** học sinh học cách nhận thức, diễn giải và sáng tạo nghệ thuật thị giác,
- **Giáo dục thể chất:** trẻ em có được các kỹ năng vận động,
- **Hoạt động công việc:** học sinh học các kỹ năng làm việc thực tế.

Bữa ăn tại trường

Trong các giờ học buổi sáng, học sinh có thời gian nghỉ dài hơn để ăn phụ mà học sinh mang theo từ nhà. Hàng ngày, học sinh có thể ăn trưa trong **nhà ăn của trường**. Thường có một số lựa chọn về các món ăn, một trong số đó là món không có thịt. Học sinh ăn trưa sau giờ học hoặc trong giờ nghỉ trưa (ít nhất là 30 phút). **Người đại diện theo pháp luật phải thanh toán các bữa ăn trưa ở trường**, giá của chúng được nhà nước trợ giá nên tương đối thấp. Giá cho một bữa trưa dao động trong khoảng 20-30 CZK.

Lớp giữ trẻ ngoài giờ học

Các trường tiểu học tạo điều kiện cho học sinh của mình tham gia **Lớp giữ trẻ ngoài giờ học**, và đó là trước khi bắt đầu giờ học từ khoảng 6 giờ 30, và cả sau khi kết thúc, thường cho đến 16 giờ 00 hoặc 17 giờ 00. Trong lớp giữ trẻ ngoài giờ học, dưới sự hướng dẫn của các cô giáo trông trẻ, học sinh tham gia vào các hoạt động sở thích bao gồm các trò chơi khác nhau, các hoạt động nghệ thuật và thể thao, cũng như thư giãn. Cha mẹ phải trả tiền cho học sinh tham gia lớp giữ trẻ ngoài giờ học và giá dao động trong khoảng 100–250 CZK mỗi tháng.

Các hoạt động giải trí

Nhiều trường học cung cấp cho học sinh các hoạt động khác nhau sau giờ học, cả trong và ngoài phạm vi lớp giữ trẻ ngoài giờ học. Các hoạt động giải trí này (được gọi là **lớp ngoại khóa**) cho phép sinh viên có được các kỹ năng mới, kết bạn và thực hành tiếng Séc.

Phạm vi hoạt động có sẵn trên trang web của trường và thường bao gồm:

- âm nhạc: thổi sáo, hát hợp xướng, v.v.,
- hoạt động nghệ thuật: gốm sứ, vẽ, nhiếp ảnh, kịch nghệ,
- các hoạt động thể thao: thể dục nhịp điệu, trò chơi bóng, điền kinh, bóng đá, võ thuật, v.v.,
- các khóa học ngôn ngữ,
- tin học.

Một số trường cung cấp các hoạt động giải trí miễn phí, nhưng hầu hết đều yêu cầu thanh toán. Giá cho một nửa năm dao động từ 100-500 CZK.

Giao tiếp với nhà trường

Mỗi học sinh nhận được **sổ học bạ** hoặc là **sổ tay** (ở lớp 1 và lớp 2), được sử dụng để ghi lại việc đánh giá và thông báo của trường. Những thông báo này có thể liên quan đến các hoạt động giảng dạy đặc biệt (các chuyến đi du ngoạn, tham quan v.v.) hoặc hành vi của học sinh ở trường. Hầu hết các trường sử dụng cái gọi là **sổ học bạ điện tử**. Nó có sẵn trên trang web của trường và cha mẹ có thể tìm thấy điểm của con mình trong đó, cũng như tất cả các thông báo của trường.

Sổ học bạ có chứa cái gọi là **Phiếu xin nghỉ học**, nơi người đại diện theo pháp luật của học sinh có nghĩa vụ xin lỗi sự vắng mặt ở lớp học.

Trường tổ chức **họp phụ huynh** ít nhất hai lần một năm, nơi cha mẹ có cơ hội gặp gỡ giáo viên và tìm hiểu tình hình học tập của học sinh ở trường và hỏi giáo viên bất kỳ câu hỏi nào. Nhà trường thông báo về ngày họp phụ huynh qua sổ tay hoặc sổ học bạ và cả trên internet.

Cũng có thể thỏa thuận một cuộc họp cá nhân với giáo viên chủ nhiệm lớp hoặc giáo viên khác. Hầu hết các trường đều cung cấp **giờ tư vấn** của các giáo viên hoặc có thể thỏa thuận gặp gỡ riêng khi cần thiết.

Quyền và nghĩa vụ

Học sinh có quyền:

- được giáo dục và hưởng các dịch vụ học đường,
- thông tin về quá trình và kết quả học tập của mình,
- trình bày ý kiến đối với tất cả các quyết định liên quan đến các vấn đề thiết yếu trong việc học tập của mình, và ý kiến của các em phải được quan tâm phù hợp với lứa tuổi và giai đoạn phát triển của mình,
- được biết thông tin và được sự tư vấn của nhà trường hoặc của cơ sở tư vấn học đường trong các vấn đề liên quan đến giáo dục.

Người đại diện theo pháp luật của học sinh chưa thành niên có quyền:

- được biết thông tin về quá trình và kết quả học tập của trẻ vị thành niên,
- bỏ phiếu và được bầu vào Hội đồng trường,
- bình luận về tất cả các quyết định liên quan đến các vấn đề thiết yếu của việc giáo dục trẻ vị thành niên,
- được biết thông tin và được sự tư vấn của nhà trường hoặc của cơ sở tư vấn học đường trong các vấn đề liên quan đến việc giáo dục.

Học sinh có nghĩa vụ:

- đi học hoặc đến cơ sở học đường đều đặn, đúng cách và học tập đầy đủ,
- tuân thủ Nội quy nhà trường, quy định nội bộ và các chỉ thị của nhà trường và của cơ sở học đường về bảo vệ sức khỏe và an toàn mà các em đã được làm quen,
- tuân thủ chỉ thị của các nhân viên sư phạm nhà trường và cơ sở học đường ban hành theo quy định của pháp luật và Nội quy nhà trường hoặc quy định nội bộ nhà trường.

Người đại diện theo pháp luật của học sinh chưa thành niên có nghĩa vụ:

- đảm bảo rằng học sinh đến trường hoặc cơ sở trường học đúng giờ, đầy đủ,
- theo lời mời của hiệu trưởng nhà trường hoặc của cơ sở trường học đường tham gia thảo luận trực tiếp về các vấn đề quan trọng liên quan đến việc học tập của học sinh,
- thông báo cho nhà trường và cơ sở học đường về sự thay đổi của thể trạng sức khỏe, các vấn đề sức khỏe của học sinh hoặc các sự kiện nghiêm trọng khác có thể ảnh hưởng đến quá trình học tập,
- nộp lý do vắng mặt của học sinh phù hợp với các điều kiện quy định của nhà trường,
- thông báo cho nhà trường và cơ sở học đường dữ liệu cần thiết cho quá trình giáo dục hoặc sự an toàn của học sinh, và những thay đổi trong dữ liệu này.

Nguồn

- Luật số 561/2004 Sb., Về giáo dục mầm non, tiểu học, trung học, cao đẳng và các giáo dục khác (Luật giáo dục)
- Chương trình khung giáo dục dành cho giáo dục cơ bản